

VILLIKANEJA (CITYKANEJA) – MITÄ KAUPUNKILAINEN VOI TEHDÄ?

Mikä villikani on?

Villikani on nimensä mukaisesti Suomen luonnossa villinä elävä eurooppalainen kani. Kani on alkuaan kotoisin Espanjan ja Portugalin alueelta. Sieltä se on ihmisen toimesta istutettu lähes kaikkialle maapallolle, ja lähes kaikkialla kanista on tullut todella suuri ongelma. Pääkaupunkiseudun nykyinen kanikanta juontanee juurensa Helsingin Kyläsaareissa jo 1980-luvulla eläneisiin kaneihin. Villikanikanta on kasvanut voimakkaasti Helsingissä 2000-luvun taitteesta lähtien ja pääkaupunkiseudulla kannan levinneisyys ylittää jo Kehä III:n ulkopuolelle sekä Espoossa että Vantaalla. Myös Kauniaisista on saatu havaintoja villikaneista. Villikani on Suomessa luokiteltu riistaeläimeksi jonka luonnollista leviämistä rajoittavat pedot kuten huuhkaja ja kettu.

Missä kanit asuvat ja elävät?

Villikanit laiduntavat nurmialueilla sekä syövät pensaita, puita ja muita istutuksia. Poiketen muista Suomessa esiintyvistä jäniseläimistä, metsäjäniksestä ja rusakosta, villikani kaivaa itselleen pesän tai asuu jonkin rakennuksen tai muun rakenteen alla. Yhdessä pesäyhdyskunnassa asuu yleensä useita kaneja. Pesäluolalla / -luolastolla tarkoitetaan kanin maahan kaivamaa luolaa, joka on useita metrejä pitkä ja saattaa ulottua useiden metrien syvyydelle. Pesäluolaston suuaukolle onkin tavallisesti kasautunut iso keko pesän teossa ulos siirrettyä maa-ainesta.

Kanien ruokailupaikka ei ole välttämättä aivan pesäyhdyskunnan vieressä, vaan kanit siirtyvät lähistön viheralueille ruokailemaan ja aiheuttavat tällöin vahinkoa ruokailualueen istutuksille.

Miksi villikani on ongelma?

Uusille alueille levitessään laji on aiheuttanut hyvin merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Tuhoutuneiden puistokasvien ja puiden arvo pelkästään Helsingin kaupungin omistamilla alueilla on satoja tuhansia euroja ja vahingot ovat edelleen kasvussa. Kanit aiheuttavat merkittäviä vahinkoja myös yksityisissä puutarhoissa ja esim. hautausmailla ne tekevät tuhoja kaivamalla hautoja ja hautakivien perustuksia sekä syömällä kasveja. Merkittävin tuho aiheutuu kanien talviaikaisesta ravinnon käytöstä, jolloin ne kaluavat pensaiden ja puiden tyviä kuorettomiksi, syövät silmuja, neulasia, juuria sekä versojen ja oksien päitä. Kanit myös kaivavat maata, mikä esim. kasvien juuristoalueella heikentää kasvin kuntoa.

Puuvartisista kasveista villikanit suosivat erityisesti seuraavia lajeja

- ruusut, orapihlajat, omenapuut, angervot, syreenit, tuijat, vuorimännyt, katajat, vaahterat, tuomet ja muut Prunus-suvun lajit, tuhkapensaat, pajut, pihlajat, haavat, jalavat, vademat, marjakuuset ja kelasköynnökset.

Puuvartisista kasveista seuraavat eivät ole kaneille mieluisia:

- hernepensaat, pensashanhikit, herukat, pihlaja-angervo, tuivio, koivut ja lehmukset.

Miten villikanin aiheuttamia vahinkoja voidaan torjua?

Mitä tehokkaammin villikanin leviäminen voidaan ehkäistä, sitä pienemmät mahdollisuudet lajilla on levittäytyä laajalle alueelle ja aiheuttaa muutoksia luontomme ravintoverkoissa ja lajiston monimuotoisuudessa. Villikanien syöntituhojen ennaltaehkäisy on halvin, helpoin ja tehokkain tapa välttää kanien aiheuttamilta ongelmilta. Käytännössä tämä tarkoittaa kasvien ja rakenteiden riittävää suojaamista.

Taloyhtiöt ja omakotitalojen asukkaat vastaavat itse omista suojeletoimenpiteistään. Myös yksityisten pihojen puut kannattaa suojata huolellisesti tuhoja vastaan.

➤ Kasvuston suojaaminen

Villikanien elinalueella kannattaa suojata kaikki pihan arvokkaat puuvartiset kasvit, etenkin rungolliset sekä hidaskasvuiset lajit. Taimivaiheen puut on hyvä suojata kasvilajista riippumatta. Suojaa kasvit tyveltä runsaan metrin korkeuteen asti. Suojaamisessa kannattaa huomioida lumitilanteen vaihtelu. Suojaamiseen voi käyttää esimerkiksi metalliverkkoa, jonka alaosa on kaivettu maahan ja taivutettu maan myötäisesti kaniensaapumissuuntaan vastaan. Verkon pystysuoran osan tulee olla noin metrin korkuinen ja silmän halkaisijan korkeintaan 3 cm. Suojaukset tulisi asentaa syksyllä hyvissä ajoin ennen talven tuloa. Aikaiset sipulikukat kannattaa suojata peittämällä istutuspaikka havuilla.

➤ Rakennusten suojaaminen

Kiinteistönhoidosta vastaavien kannattaa huolehtia siitä, että kanit eivät pääse pesiytymään alueelle. Rakennusten perustukset tulisi suojata kaniensaapulta ja pesänsuojaukset esimerkiksi maapenkoissa estää ajoissa. Maan kaivamista voi vaikeuttaa asentamalla maahan kasvien suojauksessa käytetyn kaltaista metalliverkkoa.

Niissä kohteissa, joihin kanit ovat kaivaneet itselleen pesäluolaston tai asuvat jonkin rakennuksen alla, kannattaa harkita kaniensaapusta. Kaniensaapusta jälkeen tyhjät pesäkolot voidaan kaivaa umpeen ja pääsy rakennusten alle estää asentamalla suoja-verkko. Suoja-verkko tulee asentaa heti, kun pesä on varmistettu tyhjäksi. Yksikin yö voi muuttaa tilanteen ja pesä on taas asuttu.

Pesäluolaston tai rakennuksen välipohjan tyhjentäminen kaneista on metsästämistä.

Miten villikaneja metsästetään?

Rauhoitusaika alkaa 1.4 ja loppuu 31.8. Tuona aikana villikanin pyynti on kiellettyä. Riistanhoitopiiri voi tiettyjen merkittävien haittojen tai vahinkojen estämiseksi myöntää metsästysasetuksen 27 § nojalla luvan poiketa villikanin rauhoitusajasta. Ehdoton edellytys metsästykselle on voimassa oleva **metsästyskortti**. Pyyntiä harjoittavalla henkilöllä pitää olla suoritettuna metsästäjä-tutkinto ja maksettuna kuluvan metsästysvuoden riistanhoitomaksu.

Villikanin metsästyksessä on sallittuja samat menetelmät kuin metsäjäniksen ja rusakon pyynnissä, vaikka kani on huomattavasti pienikokoisempi laji. Ensisijaiset menetelmät ovat:

➤ Loukkupyynti

1.1.2010 alkaen villikanin pyynnissä voidaan käyttää elävänä pyytävää loukkua. Eläin tulee loukussa mahtua seisomaan ja makaamaan luonnollisessa asennossa vahingoittamatta itseään. Loukun käyttäminen on järjestettävä siten, että ainakin kerran vuorokaudessa voidaan todeta, onko eläin mennyt pyyntilaitteeseen. Pynnin jälkeen metsästäjä lopettaa kaniensaapusta eläinsojeluasetuksen hyväksytyt menetelmän avulla.

➤ Koulutettua koiraa tai kesyä hilleriä eli frettiä

Villikanin pyynnissä voidaan käyttää apuna **koulutettua koiraa** tai **kesyä hilleriä eli frettiä**. Sopivan koiran tai fretin avulla villikanit voidaan ajaa ulos pesäkoloistaan. Pesäkolon suulle asetettu **pussiverkko** nappaa pakenevan kaniensaapusta kiinni, minkä jälkeen kani voidaan lopettaa.

➤ Metsästysjousi

Pyyntiä voi harjoittaa metsästysjousella. Pyynti on maanomistajan tarkassa kontrollissa, ja pyynnistä ilmoitetaan etukäteen poliisille ja hätäkeskukseen. Metsästyksessä käytettävän jousen jännittämiseen tarvittava energia on oltava vähintään 180 newtonia (180 N). Varsijousta ei saa käyttää metsästyksessä.

Pyynnissä voidaan myös käyttää pienoiskivääriä ja haulikkoa (kaliiberi väh, 36 mm). Ampuma-aseella tapahtuva pyynti on kuitenkin käytännössä vain harvoin mahdollista kaupunkialueella järjestyslain, metsästyslain ja ampuma-aselain tiukkojen vaatimusten takia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ampuma-aseella tapahtuva pyynti on mahdollista kaupunkialueella vain poliisin ennalta hyväksymissä yleisöltä suljetuissa kohteissa ja sielläkin vain erikseen nimettyjen henkilöiden toimesta.

Kenen vastuulla?

Koska villikani on riistaeläin, vaaditaan villikanin pyyntiin **metsästysoikeus** alueelle, jolla pyynti tapahtuu. **Metsästysoikeudesta päättää maanomistaja.**

➤ Villikanin pyydystäminen kaupungin omistamalla alueella

Mikäli huomataan villikanin pesiytyneen tai tehneen tuhoja kaupungin puisto- tai muilla yleisillä alueilla, pyydetään ottamaan yhteyttä kaupungin kunnossapitopuolelle, kunnossapitopuutarhuri Minna Aavalehdolle (puh 505 6269), joka ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin.

➤ Villikanin pyydystäminen taloyhtiöiden tai yksityisten alueilla

Taloyhtiöt ja omakotitalojen asukkaat vastaavat itse villikanien pyydystämisen järjestämisestä. Talonyhtiön tai omistajan on itse otettava yhteyttä esim. alla mainittuihin metsästäjiin ja sovittava asiasta heidän kanssaan. Metsästäjien on ilmoitettava kaupungin kunnossapitopuolelle millä alueella ja aikavälillä metsästystä suoritetaan.

Koska metsästys vaatii maanomistajan lupaa, **kaupungin vuokratontilla** sijaitseva taloyhtiö ei voi ilman **kaupungin lupaa** organisoida tontillaan villikanin pyyntiä. Metsästyslupan vuokratonteille voi Kauniaisten kaupungissa tiedustella puhelinnumerosta 09- 505 6230

Villikanien pyydystäjiä:

Frettipyydystäminen (hilleri): Tmi Ferret, Jari Koskinen puh. 0400 878 609

Loukkupyydystäminen: Cremex Oy/Hannu Luoto, puh. 0400 433 324

Espoo-Kauniaisten riistanhoitoyhdistys/ Fredrik Eklundh, puh. 0500 604291

Myös Suomen riistakeskukselta (029 431 2001) voi pyytää neuvoja villikanasioissa.

(Metsästäjä, ilmoita meille yhteystiedot niin voimme täydentää yllä olevaa listaa!)

Villikani tai rusakko?

Villikani

Rusakko

Rusakko on isokokoinen, turkin väritys on epätasainen ja sillä on aina musta hännän päällys. Lisäksi rusakon korvat ovat pidemmät kuin etäisyys korvan tyvestä kuonon kärkeen. Rusakolla on villikaniin verrattuna pidemmät jalat sekä isoimmat silmät. Villikani on rusakkoa pienempi, lyhytkor-

vaisempi ja lyhythänkäisempi ja sen turkki on useimmiten harmaa, eikä se vaihda turkkinsa väriä talvisin.

Muuta

Kesykanien hylkääminen luontoon on laitonta ja erittäin edesvastuutonta. Luontoon hylättyinä löydetyt lemmikkieläimet tulee toimittaa kyseisessä kunnassa löytöeläimistä vastaavalle taholle. Helsingissä löytöeläinasioita hoitavat Helsingin eläinsuojeluyhdistys (p. (09) 54 200 100 tai (09) 54200 101) ja Viikin Löytöeläintalo Koetilantiellä (p. 045 113 4683).